VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan keskuspankille

Järjestämättömien lainojen käsittely Covid-19-pandemian jälkeen

(Tackling non-performing loans in the aftermath of the COVID-19 pandemic)

16.3.2021 Markku Puumalainen, VM/RMO

Talousvaliokunta

Tiedonanto - taustaa

- Toimenpiteitä järjestämättömien lainojen (NPL) vähentämiseksi EU-alueen pankkien taseissa on ollut käynnissä jo ennen pandemiaa.
- **Heinäkuussa 2017** neuvoston toimintasuunnitelma NPL:ien vähentämisestä.
- **Maaliskuussa 2018** komission toimenpidepaketti, jonka toteutumisesta komission raportoinut noin puolivuosittain edistymisraporteilla. Saatettu eduskunnan tietoon E-selvityksellä E 12/2018 vp ja jatkoselvityksillä EJ 11/2018 vp, EJ 30/2018 vp ja EJ 13/2019 vp.
- **Paketin toimien toteuttaminen on jatkunut.**
- **Mutta: koronapandemia muuttanut olosuhteita merkittävästi**

Miksi tiedonanto joulukuussa?

- Komissiolla (ja muilla EU-instituutioilla) huoli ongelmalainojen kasvusta pankkien taseissa ja talouden elpymisen rahoituksesta pandemian väistyessä.
- Syksyllä ei vielä selviä merkkejä pankkien tilanteen heikkenemisestä, mutta opetus finanssikriisistä: pitää toimia mahdollisimman etukenoisesti. Huhti-kesäkuussa EU-maiden taloudessa äkkipysäys.
- Kuultiin eri tahoja ennen tiedonantoa: pyöreä pöytä syyskuussa ja jäsenvaltioiden asiantuntijat marraskuussa.

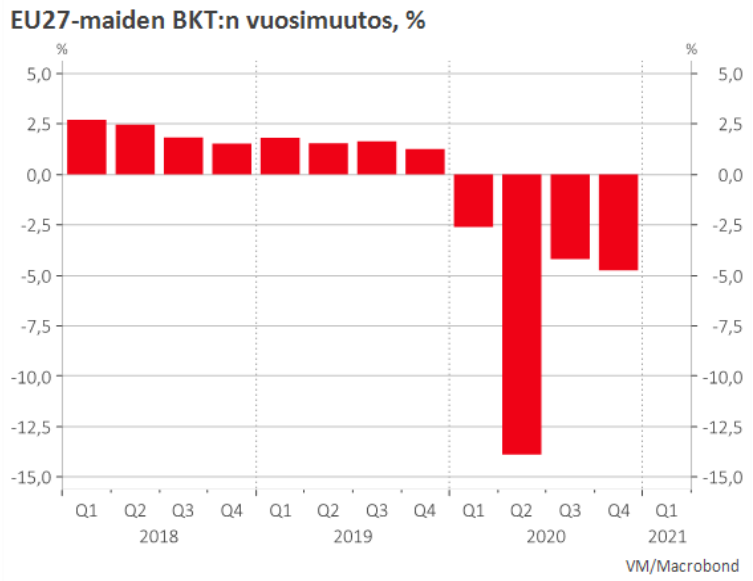

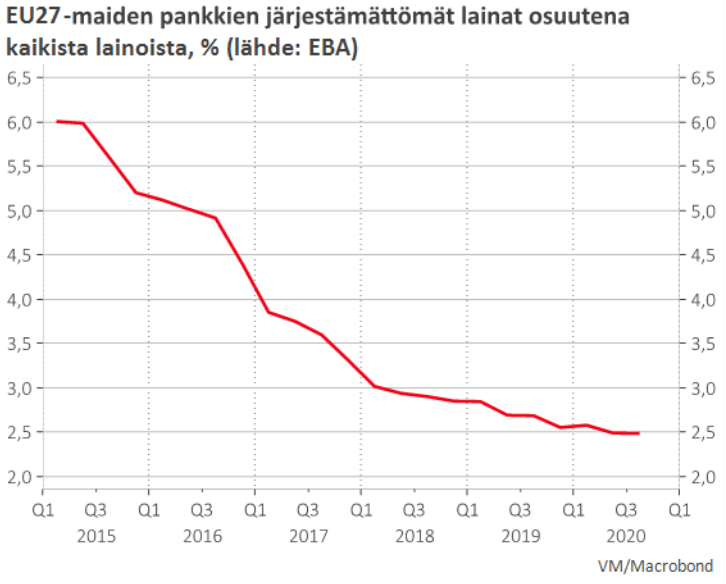

Yleistä tiedonannosta

- Tiedonannossa ei uusia lainsäädäntöaloitteita. Aiemmin tehtyjä aloitteita (direktiivit) kiirehditään eteenpäin.
- Lyhyen aikavälien toimissa korostetaan pankkien omia toimia, mutta esillä myös julkinen pankkituki taseiden uudelleenjärjestelyn yhteydessä (pankkien kriisinratkaisu ja valtiontukisääntelyn poikkeusten soveltaminen).
- Rakenteellisten uudistusten osalta komissio on hahmotellut kolme toimenpidekokonaisuutta: järjestämättömien luottojen jälkimarkkinoiden kehittäminen, kansalliset omaisuudenhoitoyhtiöt ja niiden vapaaehtoinen verkosto sekä maksukyvyttömyys- ja velkojen perintäkehikon uudistaminen.
- Komissio pitää omaisuudenhoitoyhtiöitä tehokkaana keinona, kaavailee kansallisten yhtiöiden verkostoa ja tarjoaa teknistä apua.
    - Julkisen tuen osalta viittaa maaliskuun 2018 paketin yhteydessä annettuun AMC-käsikirjaan ja sen käyttöön.
- Keskeinen väline ongelmasaatavien hoidossa (pankkien kannalta) olisi tehokas maksukyvyttömyysmekanismi ja –lainsäädäntö.

Vakava häiriötila ja sääntelypoikkeukset

- Valtiontukisäännöissä todettu EU:n taloudessa vallitsevan ”vakavan häiriötilan”, joka on peruste sääntelyn poikkeusartiklojen soveltamiselle pankkien kriisinratkaisu- ja valtiontukisääntelyssä
  - pankkisektorin osalta yleisesti voimassa vuodesta 2013 lähtien, täsmennetty koronapandemian myötä maaliskuussa 2021.

- BRRD:ssä julkista tukea saava pankki määritellään kaatuvaksi tai todennäköisesti kaatuvaksi (FOLTF), jolloin tulee tehdä päätös joko maksukyvyttömyysmenettelystä tai kriisinratkaisusta. Tulkinnalla komissio antaa pankeille mahdollisuuden ottaa vastaan tukea tilapäiseksi arvioitujen ongelmien hoitamiseksi ilman määrittelyä. Pankin pitää olla valvojan arvion mukaan vakavarainen.

- Tulkinnalla komissio antaa jäsenvaltioille mahdollisuuksia antaa tukea pankeille ennakollisella pääomituksella, ongelmalainojen siirroilla omaisuudenhoitoyhtiöihin tai muilla keinoilla. Stressitesteillä tai muilla **vastaavilla menetelmillä** lasketaan tarvittavan tuen määrä. Komissio hyväksyy (tai hylkää) toimet viime kädessä.

Jälkimarkkinat, omaisuudenhoitoyhtiöt ja maksukyvyttömyyssääntely

- Komissio painottaa **jälkimarkkinoiden** kehittämistä ja kiirehtii v. 2018 annetun luotonhallinnoijista, ostajista ja vakuuksien realisoinnista annettujen direktiivien käsittelyä.

- Jälkimarkkinoiden toimintaa pyritään tukemaan myös parantamalla yhdenmukaisen informaation laatua lainoista EBA:n tietolomakkeilla ja saatavuutta keskitetyllä tietovarannolla. Lisäksi komissio valmistelee suosituksia lainojen myyntiprosessille.

- Komissio näkee **omaisuudenhoitoyhtiöiden** (OHY) tarjoavan selkeitä hyötyjä tietyissä olosuhteissa ongelmalainojen käsittelyssä. OHY-mallin lisäksi ongelmalainoja voidaan siirtää pankkien taseista mm. **arvopaperistamisjärjestelyllä**, jonka tietylle osalle ostetaan valtion takaus (Italia, Kreikka). Markkinaehtoisuus on keskeinen kriteeri.

- Insolvenssisääntelyn harmonisointia ei tiedonannossa ehdoteta eikä sitä Suomi kannatakaan. Olisi kuitenkin tärkeää saada kehitettyä.

Näkymissä sumeutta

- Etenkin etelä-Euroopassa pankkien asiakkaille myönnetty paljon lainanhoidon lykkäyksiä.
- Taloudet toipuvat eri tahtiin (epidemiatilanne ja rajoitukset); miten konkurssit kehittyvät, julkinen tuki, markkinakehitys jne.
- EBA:n stressitesti 2021 käynnistynyt, tulokset 31.7.2021 mennessä. Lisää tietoa, mutta melko suppea pankkijoukko (50 EU/ETA-pankkia, joista 38 SSM:n valvonnassa).

Lainanhoidon lykkäykset ja takaukset / kaikki luotot, %

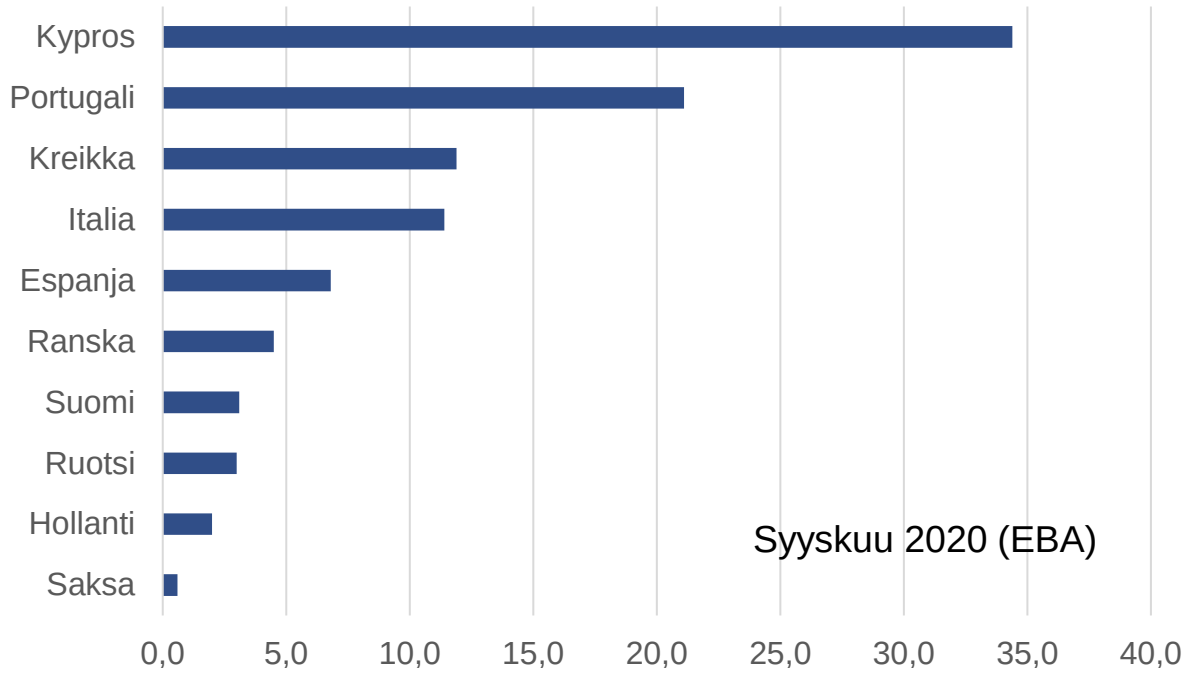

Pankkien oma toiminta keskeistä. Sopivasti viritetty julkinen tuki auttaa.

Kreikkalaisten pankkien järjestämättömät luotot ja osuus kaikista luotoista

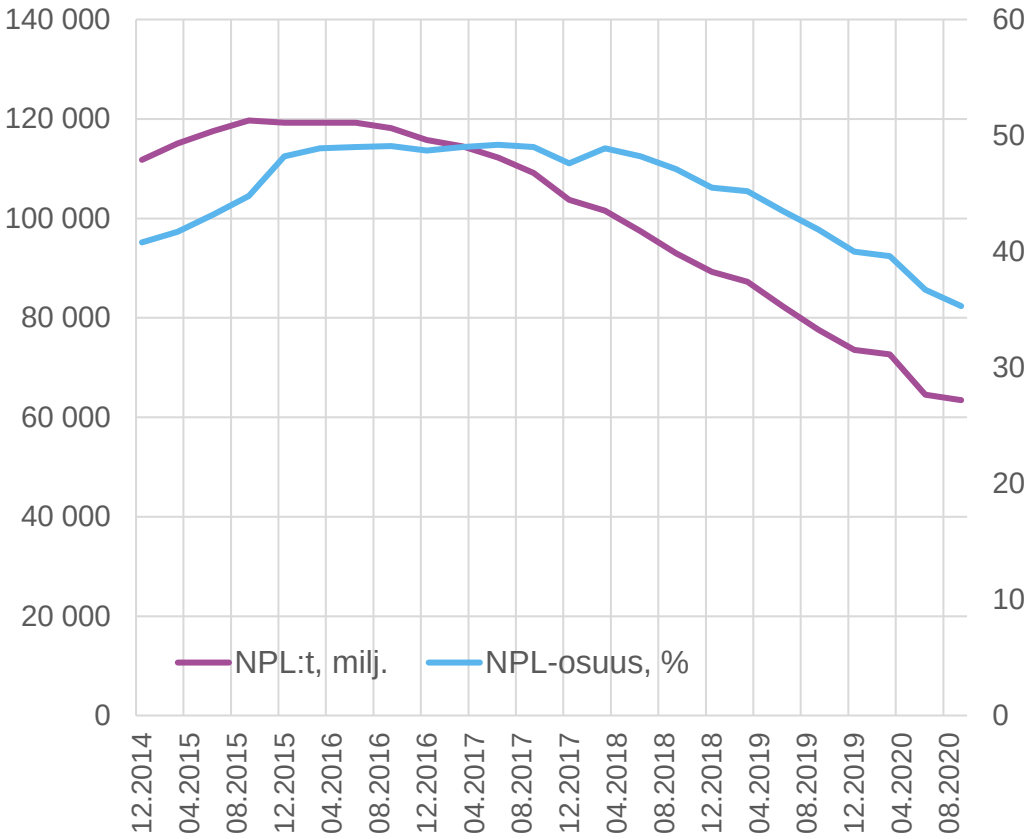

<u>Hercules-järjestelyn (HAPS) alla:</u>

- Eurobank 7,5 mrd. 2020
- Alpha Bank 10,8 mrd. 2/2021;
- Piraeus 6,9 mrd. myöh. 2021
- National Bank 6,1 mrd. myöh. 2021

Hakemus komissiolle HAPS II:sta (30 mrd., valtion 12 mrd. takaukset)

Keskuspankin esitys roskapankista (AMC) heinäkuussa 2020.

Pääjohtajan mukaan se ostaisi 30 mrd. vanhoja (legacy) ongelmalainoja ja 10 mrd. uusia koronan aiheuttamia järjestämättömiä lainoja.

Keskuspankin arvioi, että koronan vaikutuksesta NPL:ien määrä nousee 8-10 mrd.

Valtioneuvoston kanta

- Tiedonannossa ei ole uusia **lainsäädäntöesityksiä**, joihin pitäisi muodostaa kansallinen kanta.
- Ensisijainen vastuu on pankeilla ja toimenpiteet, joilla tuetaan jälkimarkkinoiden kehitystä ovat erityisen kannatettavia.
- Tehokkaan ja ennakoivan valvonnan rooli pankkien omien toimenpiteiden rinnalla keskeinen.
- Julkisten varojen käyttöä ml. omaisuudenhoitoyhtiöiden kautta tulee harkita hyvin huolellisesti. Se se saa johtaa elinkelvottomien pankkien tukemiseen.
- Poikkeustoimista tulee irtautua heti kun se on mahdollista.
- Maksukyvyttömyyssääntelyn harmonisointi ei tehokas keino järjestämättömien luottojen tilanteeseen puuttumiseen